

Draumeň

Časopis gréckokatolíckych semináristov • Ročník XX • Číslo 2

Rodina - perla spoločnosti

OBCHODNÍK

Meter a pol lásky.
Kilo, dve pochopenia.
Pol litra nádeje, si prosím!
Kde si kúpim fľašu dobrých vzťahov?

Predal som rodinu,
bola už stará, často sa kazila.
Opravára Boha, som už nechcel volať.

Zodpovednosť a starosti
za tridsať strieborných
a k tomu zdarma, pohoda a blahobyť.

Dobrý predaj, som bohatý.
Neváhaj a meň aj ty!

Len mi prosím povedzte,
kde si kúpim potreby:
vzťahy, lásku, pochopenie...

Vraj vypredané....
Vraví temný obchodník.

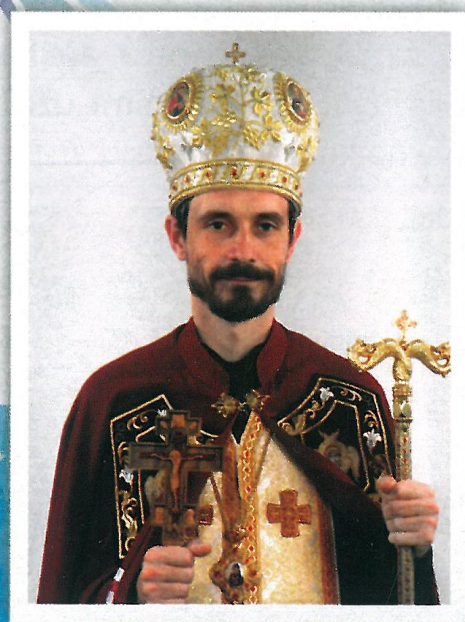
Peter Lazorík 5. ročník

Milí čitatelia Prameňa, keď sa približujú sviatky Kristovej Paschy, mladí, ale možno i starší sa vracajú z Čiech, Rakúska či Anglicka alebo aj z Bratislavy z práce alebo zo školy domov, na východné Slovensko, aby boli spolu so svojimi blízkymi, v kruhu rodiny.

Rodina, kde žije otec, mama a deti spolu, bola v minulosti niečím samozrejším. Človek v nej našiel oporu, keď mu bolo ťažko. Pred tridsiatimi rokmi sa nikto nepozastavoval nad jej významom. Aspoň som to tak vnímal ja. Každý vedel, akú dôležitú úlohu zohráva pre človeka a pre rozvíjanie vzťahov. Dnes to už až také samozrejmé nie je. Prečo? Situácia je akási iná. Nie je ľahké si dnes založiť rodinu a udržať ju. Dôvodov je viacero; nedostatok práce, kvôli ktorému musia mladí ľudia ísť do sveta, aby si našetrili aspoň niečo. Ceny bytov sú vysoké a mladí sa z pochopiteľných dôvodov nechcú zadlžiť hypotékou, ktorú je potom potrebné splácať aj dlhé desaťročia. Byť si však nemôžu dovoliť kúpiť, o stavbe domu už ani nehovoriac. Ostáva už len možnosť ostať v podnájme či bývať s rodičmi. Toto je realita mnohých ľudí na Slovensku. Muži a ženy sú dlhé mesiace kvôli práci v zahraničí, čo poznačuje ich vzťah v manželstve a k deťom.

Áno, rodina je perlou spoločnosti, preto si ju máme ceniť a urobiť všetko pre jej záchranu. A my, biskupi, kňazi, ale aj naši bohoslovci ako budúci kňa-

zi, stojíme pred otázkou: „Ako pomôcť ľuďom žijúcim v takýchto rodinách alebo uvažujúcim si rodinu založiť?“ Čoraz častejšie sme poslaní pomáhať aj tým, ktorí sú rozvedení, osamotení alebo znovu žijú spolu s iným partnerom. Nemôžeme si pred touto skutočnosťou zakrývať oči. Pán Ježiš videl ľudskú biedu a ľudí na okraji a pomáhal im. Povedal: „*Lekára nepotrebujú zdraví, ale chorí.*“ (Mk 2, 17)

Musíme sa veľa, veľmi veľa, za rodiny a v rodinách modliť. Preto pozývam nás všetkých, aby sme sa s Kristom, v jeho Slove, v modlitbe a v hľadaní znamení čias dnes pýtali, ako môžeme terajším, ale aj budúcim rodinám pomôcť. Nech svetlo Kristovej Paschy ožiari naše rodiny jeho slávou a naplní ich nádejou.

Milan Lach SJ

**Milan Lach SJ, pomocný biskup
Prešovskej archieparchie**

Siedmi bratia piatoci z nášho seminárneho spoločenstva prijali **11.12.2013** milosť poddiakonátu z rúk nášho otca arcibiskupa a metropolitu Jána, čím je pred nimi už len krátke obdobie prípravy na kňazstvo.

Z rúk vladyku Milana Chautura na sviatok prvomučeníka Štefana **27.12.2014**, prijali naši spolubratia Tomáš Miňo a Ján Fedorišin z Košickej eparchie svätenie poddiakonátu a spolubrat Tomáš Fischer postríženije.

2

Duchovnú obnovu (**17. – 18.1.2014**) s vladykom Milanom Lachom SJ, sme prežívali s jeho trefnými slovami o tom, aký má byť príkladný život kňaza. Povzbudzoval nás do ďalších dní v Kristovej prítomnosti, aby sme neochabovali vo viere a dôvere v neho. ---➔

Dňa **20.1.2014**, k nám zavítal Marek Iskra, ktorý nám rozprával o „gender ideológii“, pričom nám ju podrobnejšie priblížil a vysvetľoval nám, ako a prečo je táto ideológia biologicky nereálna a vopred odsúdená sebou samou.

PRAMEŇ -----

KRÁTKE SPR Z NÁŠHO D

ÁVY OMOVA

Archijerejskú svätú liturgiu v našej seminárnej kaplnke slávil **22.1.2014** otec arcibiskup a metropolita Ján, kedy celé naše spoločenstvo potešil svojou prítomnosťou a po svätej liturgii nám posvätil naše seminárne príbytky.

Náš spolubrat Petr z Pražského apoštolského exarchátu, ktorý s nami tohto roku tvorí bratské spoločenstvo, prijal **7.2.2014** z rúk vladyku Ladislava Hučka postríženije a poddiankonát, ktorými sa priblížil k službe, ku ktorej ho volá Pán.

Svojím slovom počas duchovnej obnovy, ktorá sa uskutočnila **14. – 16.2.2014**, nás obohatil ks. prof. Dr. hab. Stefan Koperek CR z Poľska. Témou bola skutočnosť, že *Boh ma miluje a seba samého vydal za mňa*. Povzbudzoval nás slovami a príkladom blahoslaveného Jána Pavla II., ktorého bol žiakom.

3

Z rúk nášho otca arcibiskupa a metropolitu Jána prijali v stredu **19.3.2014** siedmi bratia štvrtáci postríženije a štyria bratia poddiankonát. S týmito milosťami kráčajú ďalej za Kristom a približujú sa tým viac ku kňazstvu. (Foto na zadnej strane)

RODINA

perla spoločnosti

Prednedávnom som sa spolu s mojím známym zamýšľal nad témou ochrany životného prostredia. Je vskutku zaujímavé, že v poslednom čase vzniká množstvo skupín a občianskych združení, ktoré sa horlivo zasaďujú za rôzne obmedzenia v rámci znečisťovania našej planéty. Určite sme si mohli všimnúť, že členovia takýchto združení neváhajú zviditeľňovať svoje názory a postoje na rôznych spoločensko-športových akciách aj za cenu uväznenia, rôznych perzekúcií alebo spoločenského odsúdenia. Pri tejto téme ma však zaujal jeden moment. Ako je možné, že tieto združenia sa za posledné desaťročia tak markantne aktivizujú? Ved' ak si porovnáme dnešný zápal za ochranu našej planéty s obdobím na začiatku minulého storočia, vidíme obrovský rozdiel. Na otázku, prečo nastala takáto zmena, je odpoveď naozaj jednoduchá. Pred viac než sto rokmi nebolo potrebné mať ministerstvá na ochranu životného prostredia, zakladať rôzne spolky a združenia, pretože Zem nemusela čeliť takým útokom ako dnes. Nesledovali sme, ako nám z povrchu planéty miznú rôzne druhy živočíchov či ako sa zväčšuje ozónová diera. Príroda bola viac rešpektovaná, a tým ruka v ruke aj menej znečisťovaná

a devastovaná.

V tejto chvíli by som si rád pomohol problémom predostretým v úvode a obrátil náš pohľad na jadro spoločnosti, na ktoré sa v dnešnej dobe, povedal by som, útočí rôznym spôsobom v oveľa väčšej miere ako na životné prostredie. Je ním rodina.

„Rodina stojí na nerozlučiteľnom manželstve medzi mužom a ženou, ktorí doň vstupujú preto, aby sa delili o život a lásku.“

Téma, o ktorej sa už čo - to popísalo a povedalo. Možno aj do vašich uší sa už dostali znudené slová, prečo stále sa všetko točí okolo rodiny? Prečo je v dnešnej dobe také výrazné zasadzovanie sa za jej ochranu? Odpoveď je opäť veľmi jednoduchá. Je to kvôli tomu, že pred niekoľkými desaťročiami nebola rodina vystavená takým enormným a nemilosrdným útokom, ako je tomu dnes.

Predtým, než sa všetkými prostriedkami bezhlavo vrhneme na boj za jej ochranu, je dôležité definovať a vysvetliť, čo vlast-

ne rodina sama o sebe znamená a čo nám prináša. Rodina je základnou bunkou spoločnosti a predchádza štát a spoločnosť. Z toho vyplýva právo a povinnosť ochrany a podpory rodiny ako základnej jednotky spoločnosti. Rodina stojí na nerozlučiteľnom manželstve medzi mužom a ženou, ktorí doň vstupujú preto, aby sa delili o život a lásku. Z tejto jednoty pochádzajú deti prirodzene počaté alebo adoptované. Právo a povinnosť rodičov počať ľudský život zahŕňa v sebe aj právo a povinnosť vychovávať deti. Sexuálna aktivita, ako vyjadrenie úplnej, vzájomnej, vernej, otvorenej a darujúcej sa lásky medzi manželmi až do konca života jedného z nich, je vyhradená pre manželstvo, pretože toto je jediným miestom, kde možno žiť túto lásku autenticky.

Človek je vskutku od svojho narodenia „nehotový“, to znamená, že jeho jedinečné možnosti a schopnosti sa rozvíjajú vo vzťahu s inými ľuďmi. Výchovou potom nazývame zámerné a plánované pôsobenie na dieťa s dôrazom na osobné a morálne kvality vychovávaného. Dobrá výchova nie je drezúra, ale pomoc k seba výchove; nerozvíja iba vedomosti, ale podporuje rast človeka vo všetkých jeho rozmeroch (v jeho vzťahu k vlastnému telu, k svetu, k spoločenstvu ľudí, v jeho transcendentii) a jeho aktívnu účasť v spoločenstve, ktoré vďaka svojej rozvíjajúcej sa emocionálnej, morálnej a osobnej zrelosti spoluvytvára. Základným predpokladom úspešnej výchovy je osobná zrelosť vychovávateľa, presnejšie kvalita výchovného spoločenstva, ktoré v prípade rodiny tvoria

predovšetkým rodičia a deti. Preto majú rodičia právo na primeraný výchovný systém, ktorý bude rešpektovať ich rozhodnutia, hodnoty a ich vlastnú autoritu. Skutočne majú preto právo vybrať také výchovné inštitúcie – verejné, súkromné alebo domáce, ktoré podľa nich najlepšie zodpovedajú ich morálnym a náboženským princípom. Znamená to, že v prípade súkromných a verejných škôl, majú rodičia právo a povinnosť kontrolovať a garantovať, že ich hodnoty sú rešpektované.

Rodina, je miesto odkiaľ vyšiel každý jeden z nás. Je to ohnisko lásky. Dovolím si byť na tomto mieste osobný a svedčiť, že za to, akým človekom som, vďačím svojim rodičom a svojmu staršiemu bratovi. Nebolo to prostredie, kde mi len hovorili o láske, bolo to miesto, kde som skutočnú lásku mohol aj cítiť. Miesto, kde som ju zažíval a naučil sa dávať ju ďalej. Tak ako ktosi múdry povedal: „Na to, aby človek pochopil kým je a kam smeruje, je dôležité, aby si pamätal odkiaľ vyšiel“. Aj preto rodinu vnímam ako jednu nádhernú a veľmi cennú perlu. Tak ako ju poznáme z Kristovho podobstva. Človek, ktorý ju nájde, ide, predá všetko čo má a kúpi ju. Rodina je akousi „predchuťou“ nebeského kráľovstva; je to pôda, kde je zasiate semienko Božej lásky v nás, miesto, kde rastieme pre nebo. Milí čitatelia, pozrime sa aj

my do svojich životov, uprime svoj zrak na naše rodiny a rozpoznejme v nich skvostnú perlu. Perlu, ktorú si nadovšetko ctíme, ktorú keď nájdeme, od radosti predáme všetko, čo máme, len aby sme ju získali a už nikdy si nenechali vziať.

„Na to, aby
človek pochopil
kým je a kam
smeruje, je
dôležité, aby si
pamätal odkiaľ
vyšiel.“

V prebiehajúcim roku Svätej rodiny prežívame čas, kedy sa môžeme utiekať k nazaretskej rodine ako ku vzoru všeobjímajúcej lásky a solidarity, symfónie a celistvosti. Tak ako som v úvode spomínal, zápas o ochranu životného prostredia sa rozpútal v čase, keď boli viditeľné už značné poškodenia a cesta do pôvodného stavu je veľmi náročná. Preto, milí čitatelia, vezmeme si príklad z tohto obrazu a nedovoľme zničiť našu rodinu. Prišiel čas, kedy sme aj my povolaní bojovať za rodinu a za hodnotu, ktorú jej pri stvorení Stvoriteľ prisúdil.

Ľuboš Pavlišinovič, 5. ročník

SVÄTOREČENIE

Jána XXIII. a Jána Pavla II.

Jednou zo základných úloh Cirkvi je viesť ľudí do Božieho kráľovstva. Nároku na svätosť svojich členov sa Cirkev nikdy nemôže vzdať, lebo do neba vstúpia iba tí, ktorí sa stanú svätými.

Verejný kult svätých vznikol z prirodzenej úcty k zosnulým. Mnohí kresťania však zomreli mučeníckou smrťou pre vernosť Kristovi, čo sa chápalo ako najvyšší prejav lásky voči Bohu. Kresťania boli presvedčení, že mučeníci okamžite zaujmajú svoje miesto

v Božom kráľovstve. Preto sa nemodlili za ich spásu, ale vzývali ich o príhovor u Boha. Vznikali zoznamy mučeníkov, na ktoré sa zapisovali ich mená, dátum, spôsob mučeníctva a miesto, kde boli pochovaní. Z týchto zoznamov vznikli martyrológiá a kalendáre mučeníkov. V roku 313, keď Milánskym ediktom Cirkev dostala slobodu, výročia smrti mučeníkov sa začali sláviť za hojnej účasti duchovenstva a veriacich. Počas týchto zhromaždení sa čítali *passiones martyrum*, konali sa púte k hrobom mučeníkom, ich relikvie sa vystavovali na vzdávanie úcty. Slobodou Cirkvi prestalo aj prenasledovanie kresťanov, a tým sa znížil počet mučeníkov.

Neskôr sa v zoznamoch začali objavovať aj osoby, ktoré boli známe nábožným životom, oplývali

veľkou múdrosťou, autoritou, asketickým životom a veriaci ľud si ich veľmi vážil. K hrobom osôb, ktoré zomreli v povesti svätosti postupne začali putovať aj biskupi, ktorí do kultu svätých zasiahli tým, že schválili verejnú úctu osoby. Pápež Alexander III. rozhodol, že procesy

kanonizácie budú rezervované iba pápežovi. Pre celú Cirkev to naria-
dil až pápež Gregor IX. bulou Rex-
pacificus, kde sa uvádza, že: „*Bez
pápežského súhlasu nikto nesmie
byť uctievaný ako svätý.*“

Zaujímavým fenoménom Cirkvi
je kanonizovaná svätosť, na zákla-
de ktorej vyznávame, že niektoré
osoby boli Cirkvou uznané za sväté
a môžeme im vzdávať verejný kult
alebo, ako sa hovorí, boli pozdvih-
nutí k úcte oltára. Východiskom
pre kanonizačný proces je povest
svätosti. Svätý je každý človek žijú-
ci v milosti posväcujúcej, ale aj tí,
ktorí sa nachádzajú v Božej sláve
a nie sú kanonizovaní. Ľudsky nie
je možné kanonizovať všetkých
svätých v Božej sláve, ako aj žijú-
cich v milosti posväcujúcej.

Pápež František oznámil na
riadnom verejnom konzistóriu
30. septembra 2013 vo Vatikáne
presný dátum svätorečenia bla-
hoslaveného pápeža Jána XXIII.
a tiež blahoslaveného pápeža Jána
Pavla II. Slávnosť svätorečenia sta-
novil na 27. apríla 2014, teda na
druhú veľkonočnú nedeľu - nede-
ľu Božieho milosrdenstva.

Ján XXIII.

Voľba pápeža Roncalliho bola
určite prekvapením pre svet,
a predsa Ján XXIII. patrila k naj-
významnejším pontifikom v cir-
kevných dejinách, a to nielen
z duchovného, ale i svetského po-
hľadu. Pápež s prívlastkami „dob-

rý pápež“ alebo „červený pápež“
sa významnou mierou podieľal
na mierovom usporiadaní politic-
kých pomerov vo svete v období
tzv. studenej vojny a rzným po-
stojom stál za odvrátením hroz-
by nukleárnej vojny v roku 1962.
Prvoradou úlohou, ktorú si Ján
XXIII. stanovil, bolo otvorenie sa
Cirkvi svetu. Jeho program aggior-
namenta prezentovaný na ním
zvolanom Druhom vatikánskom
koncile dodnes ovplyvňuje dianie
v cirkevnom živote.

S myšlienkou usporiadania
ekumenického koncilu prišiel
Ján XXIII. už v januári 1959. Zá-
mer zvolať po takmer sto rokoch
od skončenia Prvého vatikán-
skeho koncilu ďalší celocirkevný
snem sa nestretol so všeobecným
uznaním. Program koncilu bol
vskutku revolučný. Mal podať sve-
dectvo existencie Cirkvi v moder-
nom svete. Cirkev si mala objasniť
svoju úlohu a fungovanie v zme-
nenom svete, ktorý sa spamätával
z dvoch vojen a bol rozdelený na
dva nepriateľské tábory.

Slávnostnou bohoslužbou
v Svätopeterskej bazilike bol Dru-
hý vatikánsky koncil zahájený
11. októbra 1962. Prostredníc-
tvom rozhlasu a televízie bola na
najväčšej udalosti cirkevných de-
jín priamo prítomná celá svetová
verejnosť. Pôvodne mal koncil tr-
vať krátko. Ukázalo sa však, že otá-
zok, ktoré čakajú na odpoveď, je
príliš veľa a názory sa rozchádzali.

„... dobrý pápež ...“
 Za takmer päť rokov
 na čele Katolíckej
 cirkvi Ján XXIII. zmenil
 Cirkev viac ako všetci
 jeho predchodcovia za
 posledné polstoročie.
 „... červený pápež ...“

Keď začiatkom decembra 1962 skončilo prvé zasadnutie koncilu, bolo zrejmé, že otvorenia druhého zasadnutia stanoveného na september 1963 sa pápež nedožije. V máji 1963 naplno prepukla pápežova choroba, ktorej napokon 3. júna v podvečerných hodinách podľahol.

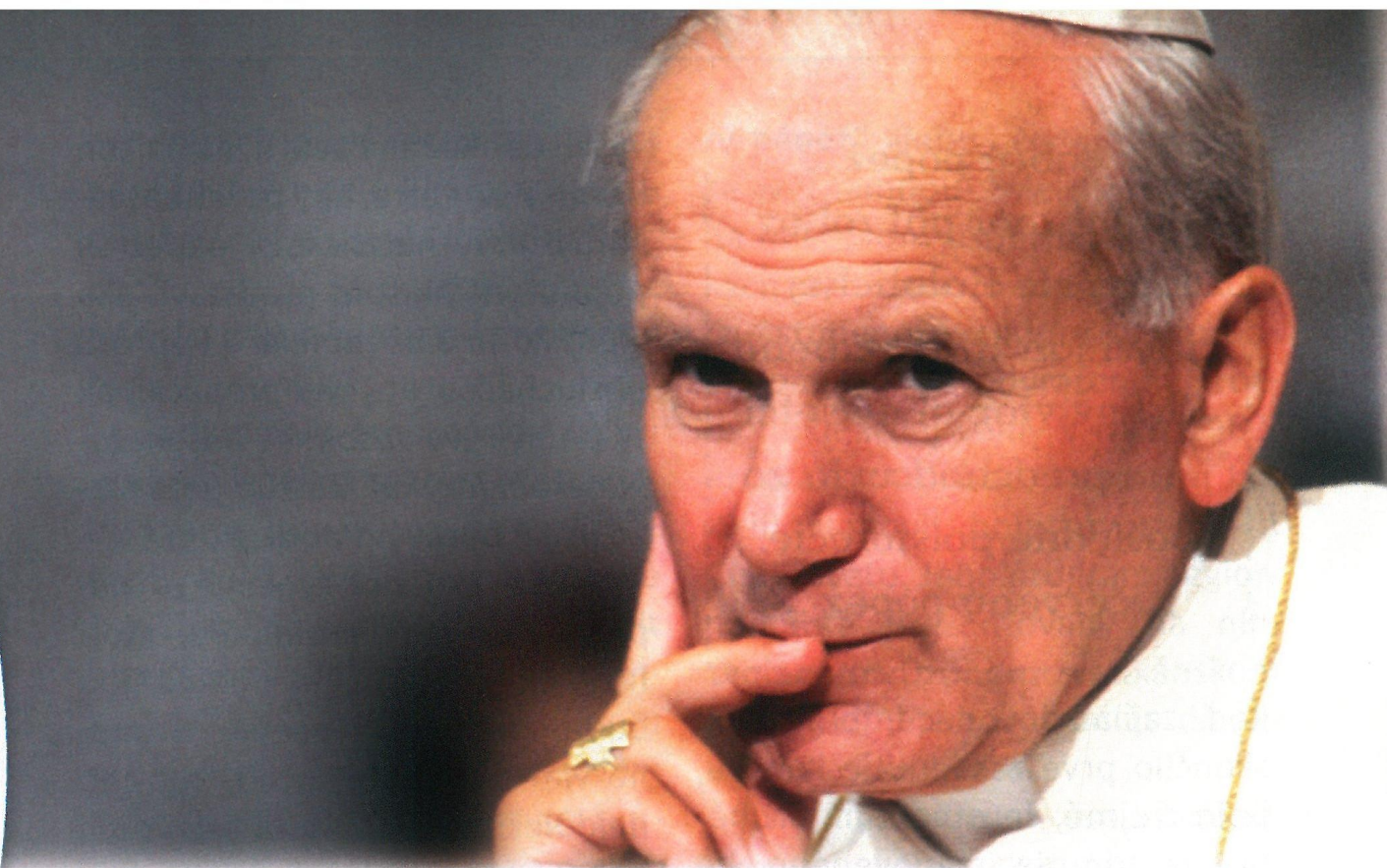
Za takmer päť rokov na čele Katolíckej cirkvi Ján XXIII. zmenil Cirkev viac ako všetci jeho predchodcovia za posledné polstoročie. Svojím konaním vniesol do Cirkvi nového ducha zmien, ktorým narušil stáročiami nemennú skostnatenosť. Pápež Ján Pavol II. ho v roku 2000 vyhlásil za blahoslaveného. Po beatifikačnom procese bolo jeho telo prenesené z pôvodného miesta odpočinku v krypte Baziliky sv. Petra do jednej z bočných kaplniek baziliky, kde je vystavené do súčasnosti.

Ján Pavol II.

16. októbra 1978, keď bol Karol Wojtyła zvolený za pápeža,

vyšiel už ako Ján Pavol II. na balkón baziliky sv. Petra, aby požehnal zástupy. Prvý netaliansky pápež sa pohnutým hlasom predstavil ako „ten, čo prišiel zďaleka“. Poprosil poslucháčov, aby mu prepáčili, ak sa pomýli „vo vašom - v našom talianskom jazyku“. Zástup tieto slová prijal búrlivým potleskom.

Hneď ako bol zvolený za pápeža, povedal kardinálom, ktorí ho zvolili, že jeho hlavnou úlohou bude zrealizovať učenie Druhého vatikánskeho koncilu, ktorého najdôležitejším bodom je, podľa neho, všeobecné volanie po svätosti. Toto sa stalo základom pre kanonizáciu množstva svätých pochádzajúcich z rôznych povolaní. Takisto ho to viedlo k vydaniu Katechizmu Katolíckej cirkvi, ktorý stal sa medzinárodným bestsellerom a považuje sa za základnú učebnicu katolíckej náuky. Vydanie Katechizmu spolu s novým Kódexom kánonického práva pre Rímskokatolícku cirkev (CIC) a aj Kódexom kánonov východných cirkví (CCEO) bolo dôležitým krokom po zmätku v doktríne, ktorý nastal počas krízy po Druhom vatikánskom koncile. Ján Pavol II. napísal množstvo dôležitých dokumentov, ktoré, podľa mnohých pozorovateľov, budú mať dlhotrvajúci dopad na Cirkev a svet. Pre nás gréckokatolíkov je asi najvýznamnejším jeho apoštolský list *Orientalium* (Svetlo z východu - 2. máj 1995) venovaný

východnému kresťanstvu. V ňom zdôrazňuje potrebu autentického východného dedičstva - spirituálneho, liturgického i teologického - pre skutočnú katolicitu Cirkvi a vyzýva východných katolíkov k zachovávaniu a očisteniu tohto dedičstva.

Domenico Del Rio vo svojej knihe Karol Veľký napísal: *„Raz v Indii Ján Pavol II. povedal: »To, čo túžim dosiahnuť, to, čo ma povznáša a trápi, je vidieť Boha z tváre do tváre. Preto žijem, hýbem sa a som.«“*

Ľuďom neraz adresoval aj tvrdé slová. O dvadsiatom storočí hovoril ako o storočí falošných prorokov a falošných učiteľov. A vstupujúc do tretieho tisícročia, ktoré už tragicky začalo ako obdobie terorizmu, on v pokojnom stíšení a sladkosti pápeža poznačeného bolesťou a starobou, pre nové storočie napokon zanecháva

proroctvo nádeje: *„Keď nás zahalí noc, musíme myslieť na ráno, ktoré príde.“* A nakoniec vo Fatime necháva proroctvo nádeje: *„Nebojte sa, drahí synovia a dcéry, toto nie je starý svet, ktorý sa končí. Je to nový svet, ktorý sa začína. Zdá sa, že na nebi dejín sa začína nové ráno.“*

Pápež František počas rozhovoru s novinármi v lietadle pri návrate z Ria de Janeiro povedal, že spoločné slávenie týchto dvoch svätorečení chce byť pre Cirkev znamením, ocenením svätosti veľkých pápežov, svedkov našej doby, rozličným spôsobom spojených s Druhým vatikánskym koncilom. Pápež Ján XXIII. koncil zvolal a Ján Pavol II. potom učenie koncilu uvádzal do praxe.

o. Miroslav Dancák, rektor GKS

(Spracované podľa viacerých zdrojov.)

NAČALO OBYČNOJE

zvyčajný začiatok

Veriach východného obradu sprevádza táto úvodná modlitba veľmi často. Je používaná v liturgickej modlitbe a často otvára modlitbu, prípadne sa používa na prepojenie jednotlivých častí liturgickej modlitby. Poďme sa bližšie pozrieť na pôvod a symboliku jednotlivých častí tejto modlitby.

Úvod do zvyčajného začiatku tvorí zvolanie: *„Požehnaný Boh náš teraz i vždycky i na veky vekov. Amen.“* Prípadne, ak kňaz nie je prítomný, začína sa: *„Na príhovor našich svätých Otcov, Pane Ježišu Kriste, Bože náš, zmiluj sa nad nami.“* Môžeme tu vnímať odozvu biblického textu Tob 8,8: *„Zvelebený buď, Bože našich otcov, a nech je zvelebené tvoje meno po všetky veky vekov!“* Takto človek začína vnímať svoju nehodnosť a uvedomuje si, s kým ide viesť dialóg a koho stretne. To má viesť človeka k prosbe o milosrdenstvo už hneď

na začiatku. Na druhej strane tento fakt samozrejme pozýva ihneď k oslave Boha.

Ďalej nasleduje: *„Sláva tebe, Bože náš, sláva tebe.“* Paralelu má napr. v Zjv 19,1: *„Potom som počul akoby mohutný hlas veľkého zástupu v nebi: „Aleluja! Spása, sláva (gr. doxa) a moc nášmu Bohu, ...“* – u zostavovateľa načala môžeme badať úmysel, že modliaci sa človek, po uvedomení si svojho stavu a po odhod-

laní, má chváliť Boha a pripojiť sa k oslavujúcim anjelom, ktorí volajú Bohu na slávu. Do liturgických textov sa dostáva približne v 14. storočí.

Modlitba Kráľu nebeský, ktorá je hymnickou piesňou, vznikla v čase bludných náuk proti Svätému Duchu približne v 4. storočí. Svätého Ducha, ktorý je pravda sama, v ktorom je plnosť dobra a je darcom života, prosíme, aby sa v nás doslova usídlil a spasil naše duše, a tým prosíme o spásu celého človeka. Liturgicky sa táto modlitba zaviedla do textov až v 12. storočí.

Trojsvätou hymnickou piesňou sa začíname obracať priamo na Boha v Trojici. V 14. storočí liturgista Nikolas Kabasilas tvrdí: „Túto pieseň kedysi spievali anjeli a je prevzatá z kníh svätých žalmov Proroka. Kristova cirkev ju prijala a venovala Presvätej Trojici. Slovo Svätý, ktoré spomíname trikrát, pochádza od anjelov. Slová Boh, Silný, Nesmrteľný pochádzajú od blaženého Dávida, ktorý hovorí: »Po Bohu žízni moja duša, po Bohu živom«. Takto prijaté a spojené majú ešte dodatok k žiadosti. Mám na mysli slová: „Zmiluj sa nad nami“, ktoré pridala Cirkev, ona hlása a vyznáva jediného Boha v Trojici, a to všetko preto, aby ukázala súlad medzi Novým a Starým zákonom, ale taktiež aby ukázala jeden spoločný chór anjelov a ľudí, ktorí Kristovým príchodom

tvoria jednu Cirkev.“ Byzantskí cirkevní historici nám zapísali o pôvode tejto piesne zaujímavú udalosť, ktorá je spojená s veľkým zemetrasením, ktoré bolo v Carihrade za čias patriarchu Prokla (434-446). Obyvateľstvo muselo opustiť mesto a so strachom sa modlilo k Bohu o záchranu. Počas tejto modlitby mal jeden chlapec, vyzdvihnutý nadzemskou silou do výšky, videnie a počul, ako anjeli spievajú Bohu Trojsvätý hymnus. Vtedy začal celý národ spievať pieseň Svätý Bože a zemetrasenie prestalo.

Sýrske pramene pripisujú vznik Trojsvätej piesne Jozefovi z Arimatie a Nikodémovi. Títo dvaja muži spievali Svätý Bože, keď niesli Krista do hrobu.

V následnej doxológii *Sláva Otcu* sa pokračuje v oslave Boha v Trojici. Vo Svätom písme výraz Pánova sláva označuje zjavenie vznešenosti, moci, nádhery, svätosti a vôbec velebnosti samotného Boha. V prípade „našej“ doxológie je to označenie zjavenia vznešenosti, moci, nádhery, svätosti i velebnosti Boha v troch osobách, a to nielen v tejto chvíli, ale odvekovo až na veky, čiže vždycky.

Modlitba pokračuje slovami: *„Presvätá Trojica, zmiluj sa nad nami.“* Tu sa obraciame na Svätú Trojicu najprv všeobecne, v prosbe o zmilovanie, potom konkrétne ku každej osobe v konkrétnej

žiadosti. Prvýkrát sa liturgicky objavuje v studitských pravidlách v 11. storočí.

Trojitém Pane, zmiluj sa, ktoré opäť zjavne poukazuje na Boha v troch osobách a zopakovaním doxológie Sláva Otcu sa dostávame k najznámejšej modlitbe Otče náš. Je to modlitba, ktorú apoštolov naučil Ježiš Kristus. Vo Svätom písme túto modlit-

**Cirkevní otcovia
prvých storočí hovoria,
že modlitba Otče náš
sa stáva evanjeliom
v krátkosti.**

bu nájdeme na dvoch miestach, a to v evanjeliu podľa Matúša (6,9-13) a v evanjeliu podľa Lukáša (11,2-4).

Cirkevní otcovia prvých storočí hovoria, že modlitba Otče náš sa stáva evanjeliom v krátkosti; je zhrnutím toho, čo hlása evanjeliová radostná zvesť, a zároveň je to zbierka prosieb, ktoré Božie dieťa zveruje svojmu nebeskému Otcovi. Tertulián nám pripomína: „Pánova modlitba predstavuje Kristovo posolstvo o Božom kráľovstve, zhrnuté vo forme modlitby.“

V niektorých starovekých a v mnohých neskorších rukopisoch verš Mt 6,13 sa končí doxológiou: „Lebo tvoje je kráľovstvo i moc

i sláva na veky. Amen“, z čoho možno badať vývoj typického zakončenia pre východnú liturgickú prax: „Lebo tvoje je kráľovstvo, moc i sláva Otca i Syna i Svätého Ducha, teraz i vždycky i na veky vekov. Amen“.

Na tomto mieste zvyčajný začiatok končí, pokiaľ nenasledujú po zvyčajnom začiatku žalmy alebo typik samotnej modlitby ne-určuje inak.

Ak liturgická modlitba pokračuje modlitbou žalmov, nasleduje ešte „premostenie“ cez 12x opakované Pane, zmiluj sa a opäť doxológiu Sláva Otcu k záverečnej novej časti zvyčajného začiatku – trojitej sérii výziev Podďte, pokloňme sa. V týchto výzvach vidíme paralelu zo Žalmu 95,1: „*Podďte, plesajme v Pánovi, oslavujme Boha, našu spásu.*“ Ďalej v 6. verši: „*Podďte, klaňajte sa a na zem padnime, kľaknime na kolená pred Pánom, ktorý nás stvoril.*“ Liturgicky sa ujala v 12. až 13. storočí.

Na záver môžeme povedať, že v modlitbe zvyčajného začiatku nám Cirkev ponúka kvalitné a hlboko symbolické vovedenie do modlitby. Námetom na reflexiu pre nás môže byť fakt, že sa túto modlitbu modlíme už len akosi „narýchlo a zo zvyku“.

Michal Ondovčák, 3. ročník
(Spracované podľa viacerých zdrojov.)

BYŤ MILOVANÝM

dobrý ocko a dobrá mamka

Iste mi dáte za pravdu, že základnými piliermi rodiny sú muž a žena. Aby sme mohli budovať naše rodiny podľa vzoru Svätej rodiny, potrebujeme byť skutočnými a ľudskými mužmi a ženami.

Svätý Ján Zlatoústý prirovnáva úlohu otca v rodine k úlohe biskupa v eparchii. Ako biskup je učiteľom a vychovávateľom veriacich, tak je aj otec v rodine učiteľom a vychovávateľom svojich detí. Deti môžu z rodín vychádzať emočne zdravé, vierou posilnené a skutočne šťastné iba vtedy, keď im otec odovzdá pravú náuku

a vedie ich Kristovou cestou. Otec dokáže deti naučiť rozvahe, sebaovládaniu a múdrosti len za predpokladu, že ich bude sprevádzať svojím vlastným príkladom. Sv. Ján Zlatoústý slovami: „*Si učiteľom celej rodiny z mandátu Boha*“, povzbudzuje našich otcov k tomu, aby sa nebáli učiť svoje deti stať sa v prvom rade skutočnými ľuďmi, a potom i kresťanmi.

Nesmieme však zabúdať ani na matku, ktorej má byť otec oporou v dobrom aj v zlom; má ju neustále milovať a vidieť v nej svoju sestru, ktorú mu poslal Boh, aby spo-

ločne rozvíjali Božiu lásku v rodine a vložili tak svojim deťom, ktoré budú tvoriť budúcu tvár našej spoločnosti, pevný základ.

Matku prirovnáva k matke Machabejských bratov, ktorá má odovzdávať deťom vieru, lásku a svätosť. Jej odmenou budú potom zbožní ľudia, ktorí sa nehanbia za svojho Boha, a ich vzťah k nemu bude neotrasiteľný, pretože bude obrazom vzťahu k matke, ktorá je plná bezpodmienečnej lásky k nim aj vtedy, keď ju zlostili a ranili jej city, ktorými tak mocne oplýva.

Veľmi dôležitú úlohu zohráva matka predovšetkým pri výchove svojich dcér, najmä v období prvých troch rokov, ale aj ďalej. Úlohou matky je teda úsilie o to, aby jej dcéry dozreli na ženy, ktoré sú svojou láskou k Bohu natoľko silné, že vytrvalo podržia svojich mužov v ich mužských slabostiach. Matka pri výchove musí svoje deti obdarúvať láskou, aby aj ony boli schopné tento dar potom odovzdávať svojim deťom.

Muži a ženy, matky a otcovia, ktorí uplatňujú vo svojich rodinách a životoch slová sv. apoštola Pavla: „*Nech nik nehľadá vlastné záujmy, ale záujmy iného*“, ktorí venujú svoj čas a lásku deťom, veľmi dobre robia, lebo ich deti sa budú cítiť milované a táto láska ich bude držať aj v tých najťažších chvíľach. Muž a žena, ktorí sú úplne oddaní a závislí na Bohu, môžu v láske a trpezlivosti poskytnúť

svojim deťom maximum ľudského emočného naplnenia, lebo čerpajú z nekonečného zdroja, ktorý jediný naplňa život človeka.

Muži a ženy, matky a otcovia, ktorí uplatňujú vo svojich rodinách a životoch slová sv. apoštola Pavla: „Nech nik nehľadá vlastné záujmy, ale záujmy iného“, veľmi dobre robia.

Láska matky a otca, ich prístup k deťom, ich vzájomná komunikácia, správanie sa, ich nálady, to všetko vplýva na deti. Ak si skutočne Boží muž a Božia žena založia rodinu, v ktorej bude vládnuť čistá láska, istotne vychovávajú k tej istej čistej láske aj svoje deti. Tie potom môžu poklad skutočnej lásky, milosti, miernosti a odpustenia šíriť ďalej a vytvárať tak Boží ľud, ktorý môžeme nazývať aj skutočne ľudským.

Nebojme sa preto, milí čitatelia, žiť život lásky, ktorá jediná naplňa život človeka slobodou v Bohu, ktorý nás všetkých stvoril z lásky, v láske a pre lásku. Toto nech je pre nás motiváciou, lebo niečo, čo je v nás od narodenia až do konca života, poprieť nemôžeme.

Vladimír Hübler, 2. ročník

CHVÁLA BLÁZNIVOSTI

svedectvo z Erazmu

16

Chvála bláznivosti, tak pomenoval jedno zo svojich diel veľký mysliteľ šesnásteho storočia Erasmus Rotterdamský. Podľa neho je to práve bláznivosť, ktorá nám pomáha vnímať veci z iného uhla pohľadu. Možno mi dáte za pravdu, ak poviem, že vnímanie a spoznávanie vecí, krajín, ich obyvateľov a kultúry z viacerých uhlov je najcharakteristickejšie pre mladých ľudí. Ponúknuť mladým ľuďom možnosť pozeráť sa na veci inak, dať priestor tejto „bláznivosti“, možno aj na to mysleli ľudia, ktorí v roku 1987 pod záštitou Európskej únie rozbiehali výmenný študijný program, ktorý je pomenovaný práve po Erazmovi Rotterdamskom.

Jedným z hlavných cieľov Erazmu je zlepšovanie kvality vzdelávania na európskych vysokých školách práve na základe výmeny študentov, ktorá im umožní spoznať systém a podmienky štúdia v jednotlivých európskych krajinách.

Počas zimného semestra 2013/2014 bolo aj mne umožnené zúčastniť sa tohto výmenného študijného programu na Karlovej univerzite v Prahe. Krajina, kto-

rá je nám možno blízka spoločnou slovanskou kultúrou, avšak už nie až taká blízka našej mentalite. Vďaka svojmu študijnému pobytu som mohol spoznať formu štúdia na inej vysokej škole, a tak si rozšíriť svoj obzor. Keďže Praha je sekulárnejšia a liberálnejšia ako slovenské mestá, mohol som si otestovať svoje kritické myslenie, ktoré mi častokrát pomohlo rozlíšiť, čo je dobré a čo nie. Pomohlo mi to nazerať na niektoré veci aj z iného uhla. Musím sa priznať, že i napriek tomu, že som sa do programu Erasmus prihlásil sám, stálo ma nemálo síl odhodlať sa na túto „bláznivosť“. Už keď som sedel vo vlaku cestou do Prahy, kládol som si otázku, na čo som sa to vlastne dal? Všetky moje obavy však pominuli, keď som prekročil prah budovy, v ktorej sídlil arcibiskupský kňazský seminár, v ktorom mi bolo umožnené bývať. Privítalo ma spoločenstvo seminaristov, ktoré je viac než o polovicu menšie ako to naše v Prešove. V tomto seminári som mohol spoznať, čo znamená jedna všeobecná Katolícka cirkev. Aj napriek tomu, že som tam bol jediný východného

obradu, nik z bratov mi to nedal pocítiť, ale práve naopak, pri našich spoločných rozhovoroch som pociťoval ich túžbu spoznať náš východný obrad.

V Prahe sú dve gréckokatolícke farnosti - farnosť sv. Klimenta a slovenská gréckokatolícka farnosť Najsvätejšej Trojice, kam som chodieval každú nedeľu. Raz v mesiaci mali aj moji spolubratia z pražského seminára možnosť „rozletu“. Bola to nedeľa, kedy nám otec rektor umožnil navštíviť svätú omšu v niektorej z pražských farností, ktorú sme si sami vybrali. Veľkým povzbudením pre mňa bolo, keď v takú nedeľu prišiel niekto za mnou a spýtal sa, či môže ísť so mnou na svätú liturgiu. Do farnosti Najsvätejšej Trojice chodievali ľudia zo Slovenska ktorí, žili, pracovali alebo študovali v Prahe. Práve tam som mohol spoznať hlbší zmysel slova Cirkev.

Aj napriek tomu, že mnohí ľudia, ktorých som vo farnosti stretával, mali možnosť ísť do kostola, ktorý bol priam pod ich oknami, a povedať si, že ich nedeľná povinnosť je splnená, vzdali sa svojho pohodlia a boli ochotní cestovať metrom alebo električkou, dokonca aj viackrát prestupovať, len aby prišli prá-

ve do nášho chrámu a zažili spoločenstvo. Tam som si uvedomil, že návšteva chrámu nemôže byť iba akési splnenie nedeľnej povinnosti, Cirkev nie je iba o vzťahu ja a Boh, ale je aj o vzťahu k spoločenstvu. Práve v cirkevnom spoločenstve môžeme načerpať nové sily a uvedomiť si, že to, čo žijeme, nežijeme sami. Taktiež na základe spoločenstva môžeme spoznávať seba samých, čo potrebujeme na svojom vzťahu k Bohu vylepšiť. V spoločenstve sa totiž človek učí uvedomovať si samého seba, svoje nedokonalosti a prijímať aj druhých takých, akí sú - s chybami a nedostatkami, pretože nie sme povolaní súdiť, ale milovať.

Som preto vďačný za môj výmenný pobyt, prostredníctvom ktorého som bol obohatený nielen po intelektuálnej stránke, ale vďaka nemu som si naplno mohol uvedomiť silu a krásu spoločenstva v Cirkvi.

Tomáš Miňo, 5. ročník

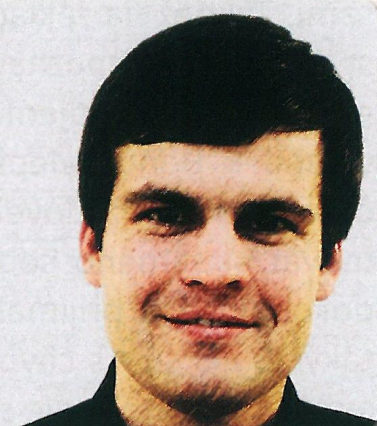
ponuka mobilného operátora

Mobilný operátor KRISTUS uvedie v blízkej dobe na svetový trh nových SIM-kňazov. Títo SIM-patickí mladí muži sa rozhodli vykročiť na cestu ku kňazstvu ešte pred rokmi, no čas sa naplnil a oni prichádzajú pred Pána v pokornej prosbe o milosť sviatosti kňazstva. Stanú sa tými, cez ktorých môžeme ešte vrúcnejšie **počuť** Boží hlas, cez ktorých sa naše duše ešte viac približujú k Bohu.

S úmyslom prijať kňazskú službu, vás drahí čitatelia, o modlitbu prosia bratia šiestaci.

Marek BARAN

26 ROKOV,
BANSKÉ

*Ježiš mu povedal: „Ja som cesta,
pravda a život...“
(Jn 14, 6a)*

**Čo považuješ za najdôležitejšie
v kňazskej službe?**

Dar sviatosti kňazstva pre mňa znamená byť Božím služobníkom. Ja vnímam, že kňaz má vo svojej službe na prvom mieste milovať a chváliť Boha. Ľuďom má slúžiť, svedčiť

o nekonečnej Božej láske a sprostredkovať im živého Krista. Kňaz má milovať a prijímať všetkých ľudí takých, akí sú, tak ako to robil Kristus.

18

Aký je tvoj duchovný vzor?

Najväčším duchovným vzorom je pre mňa, už o pár dní svätý, Ján Pavol II. A prečo? Pri písaní mojej diplomovej práce som mohol viac spoznať jeho život, ktorý ma veľmi fascinuje a inšpiruje. Mal veľké a milujúce srdce pre celý svet a bol veľmi ľudský. Bol mužom modlitby, viery, nádeje a lásky.

*Milujem ťa, Pane, moja sila; Pane,
opora moja, útočisko moje, osloboditeľ
môj. Bože môj, moja pomoc, tebe
dôverujem; ty si môj štít, sila mojej
spásy a môj ochranca.
(Ž 18 (17), 1 - 2)*

**Ako si predstavuješ svoju budúcu
pastoráciu?**

V prvom rade túžim nasledovať vanutie Božieho Ducha, milovať Krista, ktorý mi ukazuje, ako byť skutočným človekom. Každý z nás v seminári má mnoho darov a verím, že Boh mi ukáže aj to, ako mám využiť svoje dary na mieste, kam ma pošle.

Posilou sú mi mnohokrát bratia, ktorí sú tu pre mňa, ktorí ma vypočujú, ktorí možno často sami bojujú so svojimi slabosťami, ale vždy sa snažia vstať, ktorí mi ukazujú Krista, každý svojím životom, takým aký je.

Alexander DUĽA

26 ROKOV,
PREŠOV - SEKČOV

*„Neviete, že mám byť tam, kde ide
o môjho Otca?“*

(Lk 2,49)

Na ktorý moment zo svojej formácie si spomínaš najviac?

Zrejme na postríženije. Pamätám si, ako na mňa vladyka prvý raz položil ruky. Vtedy som si uvedomil, že moje povolanie už nie je len „moja vec“, ale vstupuje do služby Cirkvi. Cítil som prijatie mojej túžby byť kňazom. Veľmi podobne som sa cítil aj pri poddiakonáte. Už sa teším na ďalšie stupne.

Aká modlitba je pre teba najviac obohacujúca a prečo?

Večiereň a utiereň. Ich obsahom sú dôležité výroky Tradície Cirkvi, ktoré jedinečne a jednoznačne sprítomňujú sviatok. Sú plné myšlienok, ktoré sú hodné povšimnutia a napokon tieto texty mi slúžia ako prostriedky osobnej modlitby či rozjímania. Aj bohatstvo týchto modlitieb ma robí hrdým na svoj obrad.

*„Nielen z chleba žije človek, ale
z každého slova, ktoré vychádza
z Božích úst.“*

(Mt 4, 4)

Kde, po kaplnke, si trávil najviac svojho voľného času?

Snažil som sa ho tráviť v spoločenstve spolubratov v seminári, alebo aj mimo neho na rôznych športových či kultúrnych podujatiach,

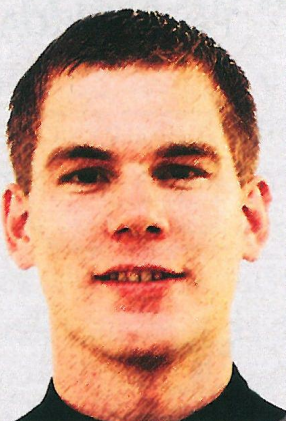
ktorých nám bolo umožnené zúčastniť sa. A potom som veľmi rád trávil čas na Litmanovej, ktorá mi prirástla k srdcu po pastoračnom ročníku, ktorý som tam absolvoval.

Ako vníma tvoje kňazstvo tvoja snúbenica?

Veľmi sa teší, no zároveň prežíva veľkú bázeň pred týmto mojím povolaním, pre ktoré som sa rozhodol. Vníma ho ako krásne a zároveň náročné povolanie, no napriek tomu je rozhodnutá stáť po mojom boku a byť mi pevnou oporou na ceste na ktorú som sa vydal pred siedmimi rokmi, keď som povedal Bohu svoje ÁNO.

Lukáš KIREŠ

26 ROKOV,
ROKYTOV PRI HUMENNOM

*„Pane, ty vieš všetko, ty dobre vieš,
že ťa mám rád.“*

(Jn 21, 17b)

Čo považuješ za dôležité v kňazstve?

Za dôležité považujem to, aby kňaz bol v prvom rade človekom. Človekom, z ktorého bude žiariť ľudskosť, lebo iba tak môže byť blízky ľuďom.

Kňaz by mal mať záujem o ľudí a ukazovať im, že ich má rád, že mu na nich záleží. Pre ľudí je najdôležitejšie, aby im kňaz svojím životom svedčil, že to, čo hovorí, naozaj aj žije.

Tvoj duchovný vzor?

Mojím duchovným vzorom je postava Mojžiša. Napriek tomu, čo všetko sa mu v živote stalo, zostal verný Bohu a naplno prijal úlohu, ktorou bol poverený. Mojžiš je postavou, ktorú potrebuje aj dnešný svet, aby mohol byť vyvedený z otroctva hriechu.

20

*Pamätaj, že všade vôkol teba je „...
brat, za ktorého zomrel Kristus!“*

(1 Kor 8, 11b)

Aká modlitba bola pre teba, po sv. liturgii, tou najobľúbenejšou, z ktorej si počas šesťročného pôsobenia čerpal?

Za tých zopár rokov života a formácie som pochopil, že asi vo všetkých vzťahoch je najlepší a najhodnotnejší ten najosobnejší kontakt a rozhovor, a to isté pociťujem aj vo vzťahu s naším Nebeským Otcom. Mojou odpoveďou je teda, že na prvom mieste je pre mňa osobná modlitba.

Kto je tvoj duchovný vzor?

Ešte pred nástupom do seminára som veľa počul o bl. biskupovi P.P. Gojdičovi. Po nástupe sme často chodievali do nášho katedrálneho chrámu, kde v bočnej kaplnke sú k úcte vystavené jeho telesné pozostatky. Začal som sa tam pristavovať a jeho som vždy prosil o pomoc a posilu na ceste, ktorou som sa vybral.

Peter KOLESÁR

26 ROKOV,
STANČA

„Nehovor: »Mladučký som,« lebo pôjdeš všade, kde ťa pošlem, a povieš všetko, čo ti prikážem. Neboj sa ich, veď ja som s tebou, aby som ťa vyslobodil!“ - hovorí Pán. Vtedy vystrel Pán ruku a dotkol sa mi úst. A Pán mi riekol: „Hľa, vložil som svoje slová do tvojich úst!“

(Jer 1, 7 - 9)

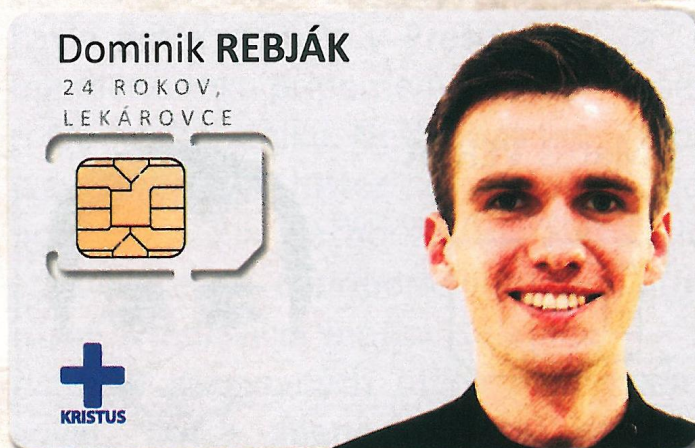
Ako vníma tvoje povolanie ku kňazstvu tvoja snúbenica?

Majka: „Kňazstvo je krásne, no zároveň veľmi náročné povolanie, no keďže si Boh uschopňuje svojich povolaných, verím, že Leo bude dobrým kňazom s citlivým a otvoreným srdcom pre Božiu vôľu a veriacich, ktorí mu budú zverení. Ako jeho budúca manželka mu túžim byť v pastoračii nápomocná a verím, že spoločne, s Božou pomocou, budeme verní v tom, čo nám bude zverené.“

Čo, okrem seminára, vplývalo na tvoj formačný rast?

V prvom rade to bol určite môj otec, ktorý mi je vzorom hlavne v duchovnom živote. Môžem mu čokoľvek povedať (zdôveriť sa alebo poťažovať), pretože mám istotu, že mi pomôže a poradí. No a určite aj o. Martin Mekel, ktorý mi bol veľkou duchovnou i morálnou oporou počas môjho pastoračného ročníka v Čičave.

21

Ja som vinič, vy ste ratolesti. Kto ostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia; lebo bezo mňa nemôžete nič urobiť.

(Jn 15, 5)

Aký je tvoj najväčší duchovný zážitok zažitý počas seminárnej formácie?

Bolo ich viac, ale jeden z najsilnejších duchovných zážitkov počas formácie v seminári som zakúsil v druhom ročníku, keď sme boli na sviatok sv. Mikuláša so Zborom sv. Romana Sladkopevca na prehliadke zborov v kňazskom seminári vo Ľvove. Večiereň, ktorú sprevádzali spevom miestni seminaristi, je pre mňa nezabudnuteľná.

Ako si predstavuješ svoju budúcu pastoračiu?

Nemám jasnú predstavu, ale vo všeobecnosti môžem povedať, že na každom mieste, kam ma Boh pošle, chcem byť nástrojom v jeho rukách a svoju pastoračiu postaviť na ňom. Chcem si zachovať ľudský prístup a s Božou pomocou sa vyvarovať egocentrizmu.

----- ŠIESTACI

Michal VADRNA

26 ROKOV,
ĽUBICA - FIL. KEŽMAROK

*Oznámili ti, človeče, čo je dobré a čo
žiada Pán od teba: iba zachovávať
právo, milovať milosrdenstvo
a pokorne chodiť so svojím Bohom.
(Mich 6, 8)*

**Aká modlitba bola pre teba,
po sv. liturgii, tou najobľúbenejšou,
z ktorej si počas šesťročného pôso-
benia čerpal?**

Z časoslova sa veľmi rád modlím večiereň. Je to nádherná oslava Boha ako Svoriteľa. Hoci človek padá do hriechu, ale volá k Bohu: „Pane, ja volám k tebe...” a prichádza Svetlo tiché, ktoré nás ráči v tento večer zachrániť, pretože ono prišlo na osvetlenie pohanov a slávu svojho ľudu.

Máš veľa kníh. Čo ti dáva ich čítanie?

Kniha odráža myslenie a kultúry spoločnosti tej ktorej doby. Rád čítam tie, ktoré rozoberajú myslenie človeka do hĺbky a poukazujú na jeho schopnosť byť šťastný aj v najťažšej situácii - napr. Orwellov román z r.1984. Čítanie knihy naplňuje človeka krásou, modlitba zase aplikuje krásu do života. A život je krásny, keď sa žije s Bohom.

22

*Hľa, stojím pri dverách a klopem. Kto
počúvne môj hlas a otvorí dvere,
k tomu vojdem a budem
s ním večerať a on so mnou.
(Zjv 3, 20)*

Ako vnímaš seminár?

Je tom miesto, kde mi spolu-
bratia nastavujú zrkadlo v pravde
a zároveň miesto, kde sa ma Boh
dotýka, ak mu to dovoľím.

Aký je tvoj najväčší duchovný zážitok zažitý počas seminárnej formácie?

Neviem vyzdvihnúť len jeden najväčší duchovný zážitok, lebo ich bolo veľa. Jeden z najkrajších som mal pri osobnej modlitbe v jeden podvečer v Bazilike sv. Pavla za hradbami v Ríme. Tam som pocítil Božiu túžbu zápasíť o môj život a pomáhať mi vychádzať z mojich otroctiev.

Matúš VERBA

26 ROKOV,
HUMENNÉ - POD SOKOLEJOM

BUDEM TI SPIEVAŤ

zbor sv. Romana Sladkopevca

Ochotné je moje srdce, Bože, ochotné je moje srdce: budem ti spievať a hrať. Prebud' sa, duša moja, Prebud' sa, harfa a citara, chcem zobudiť zornicu. (Ž 108, 2 – 3)

Spev je jedným z prirodzených spôsobov človeka, ako vyjadriť vnútorné bohatstvo, ktoré nosí v sebe. Pre človeka nosiaceho v sebe najcennejší poklad, samého Boha, sa spev stáva jeho oslavou a spôsobom hlásania krásy Božej lásky.

Mužský spevácky Zbor svätého Romana Sladkopevca, ktorého členovia sú seminaristi Gréckokatolíckeho seminára blahoslaveného Pavla Petra Gojdiča v Prešove, si minulého roku pripomenul 20. výročie svojho vzniku. Nešlo však len o spomienku na historickú skutočnosť založenia nášho zboru, ale v prvom rade o pripomenutie si túžby vtedajších bratov seminaristov a duchovných otcov oslavovať Božie meno najkrajším nástrojom - ľudským hlasom. Myšlienka založenia speváckeho zboru v gréckokatolíckom seminári našla najväčšiu podporu u vtedajšieho pomocného prešovského biskupa Milana Chautura CSsR, o. Mgr. Vojtecha Boháča a rektora kňazského seminára

o. Mgr. Františka Puciho. Za dátum jeho vzniku možno pokladať marec 1993. Prvým dirigentom bol študent GTF Šimon Marinčák.

Náš Boh je krásny a aj všetko, čo stvoril, je krásne. Bratia, zasiahnutí jeho krásou, hlasným spevom ohlasujú do celého sveta radostnú zvesť o Kráse. Zvesť o Božej kráse mocne zaznieva v slovách byzantských obradov, ktorých je náš zbor ich ohlasujúcim svedkom. Táto Krása zostúpila na svet, aby nezhynul nikto z ľudí, ale aby našiel spásu svojej duše.

Spev je nositeľom bohatstva a Tradície kresťanského východu, pokračovateľom misie sv. Cyrila a Metoda, ktorá mala predovšetkým duchovný rozmer. Zbor, ktorý popri svojom speve nemá duchovnú myšlienku, nedokáže osloviť len technickou profesionalitou.

Zborový chrámový spev nie je len akýmsi spevom, ale je nástrojom Božieho Ducha a nástrojom Kristovho evanjelia. Je to služba bratom a sestrám Kristovej cirkvi, ktorá im pomáha nasmerovať všetky svoje zmysly na Boha, aby sa Božie deti stretli so svojím Spasiteľom a Vykupiteľom. Často si bratia seminaristi medzi sebou pripomínajú význam chrámového

zborového spevu v našej Gréckokatolíckej cirkvi, aby sa nestratil pravý zmysel a nasmerovanie na Krista.

V zbore sa od jeho založenia vystriedalo mnoho členov a viedli ho niekoľkí dirigenti. V súčasnosti funguje v dvoch formáciách: prvá formácia je tzv. *Veľký zbor* a jeho dirigentkou je Mgr. Valéria Hricovová; druhá formácia, tzv. *Skupina zboru*, pozostáva z výberu *Veľkého zboru*, ktorého dirigentom je seminarista Tomáš Pecúch.

Zbor počas svojej niekoľko-ročnej existencie vydal 3 audio nahrávky (Milujem ťa Pane, Tebe Pane, Chváľte meno Pánovo) a navštívil, okrem Slovenska, aj niekoľko iných krajín, napr.: Poľsko, Českú republiku, Rakúsko, Nemecko, Francúzsko, Portugalsko, Taliansko, Maďarsko, Ukra-

jinu a USA. Pri návšteve cudzej krajiny bratia seminaristi zažívajú zjednotenie sa s inými ľuďmi prostredníctvom spevu, a napriek jazykovej bariére, opäť práve vďaka spevu, môžu vnímať spoločný cieľ, ktorým nie je nik iný ako sám Pán Ježiš.

Chrámový spev Zboru sv. Romana Sladkopevca často oslovuje aj samotných členov, lebo pri zaznení nádherných Božích slov piesne ich Svätý Duch pozýva k čistej láske k Bohu a k blížnemu. Vlastný spev ich vovádza do tajomstva vzťahu s Božím Duchom.

Dnes, po viac ako dvadsiatich rokoch fungovania, si náš zbor uvedomuje svoje poslanie v Cirkvi, ktorým je priniesť Krista takého, kým skutočne je.

Miroslav Dargaj, 3. ročník

STRETNUTIE

ktoré mi zmenilo život

Z času načas zažijeme situácie, ktoré sa nám dostanú ako by „pod kožu“. Momenty, ktoré nás motivujú a nútia zamyslieť sa nad sebou, nad svojimi postojmi. Chceme o tom vedieť viac, túžime po zmene, po niečom lepšom, čo skutočne naplní náš život a dá mu zmysel.

V Ježišovej dobe žil jeden vysoko postavený chlapík. Volal sa Nikodém. Bol členom židovskej veľrady, ktorej príslušníci v židovstve predstavovali skutočnú elitu. Žil svoj život najlepšie, ako vedel, až do jedného dňa. Bol to deň, kedy počul o mladom Učiteľovi života. Jeho učenie však nespôčívalo len vo vzletných slovách a strhujúcom prejave. To, čo vyučoval, dokazoval vždy aj mocnými zázrakmi. Nedalo sa pochybovať o tom, že Ježiš z Nazareta prišiel od Boha. Nikodém pohnutý mnohými svedectvami hľadal spôsob, ako by mohol Učiteľa stretnúť. Mal v sebe toľko nezodpovedaných otázok a kdesi vo svojom vnútri túžil po niečom hlbšom. Akoby tušil, že stretnutím s Ježišom z Nazareta môže stretnúť osobne a autenticky Boha, Jah-

veho, ktorému odjakživa slúžil a patril.

Stretnutie s Ježišom počas bieleho dňa by však mohlo byť nebezpečné. Židovské konvencie by si totiž za to vyžiadali svoju daň. Preto bolo lepšie stretnúť sa s ním uprostred noci. Ježiš vo svojej láske rešpektoval a toleroval pochybnosti a neistotu Nikodéma. Vyšiel mu preto v ústrety a ochotne sa s ním stretol v noci. Nikodém nestrácal čas zbytočnými rečami, ale od začiatku vedel, čo chce. „*Kto vlastne si, Ježiš z Nazareta?*“ - znela možno otázka, ktorá rezonovala v Nikodémovom vnútri. Ježiš začal hovoriť. Nikodém možno najprv nerozumel, ale bolo to v poriadku. Veď v konečnom dôsledku

Ježiš vedel, že príde čas, kedy všetko pochopí. Čo bolo s Nikodémom neskôr, nevieme, ale vieme, že napriek všetkému sa rozhodol prekročiť svoje postavenie. Bolo to práve v situácii, keď s Jozefom z Arimatie šiel pochovať Ježišovo telo.

Ježiš je veľmi láskavý,
a tak ako to bolo v
Nikodémovom prípade,
je ochotný stretnúť sa
aj s nami v najhlbšej
noci, ktorú v živote
prežívame.

26

Božie slovo je živé a aktuálne aj dnes. Čo nám dnes Boh hovorí práve cez postavu Nikodéma a jeho situáciu? Možno už od začiatku si si, milý čitateľ/čitateľka, našiel/našla spojitosť medzi Nikodémom a sebou. Niekedy sa nachádzame v situácii, keď chceme v našom živote zažiť niečo viac. Máme však isté postavenie v dedine alebo v meste, kde žijeme a kde nás ľudia poznajú, na pracovisku, kam dennodenne chodievame, alebo v škole, medzi priateľmi či v rodine. V nás je však niečo, čo nás ťahá k Ježišovi z Nazareta. Chceme ho spoznať viac. Ale ako?

Ježiš je veľmi láskavý, a tak ako to bolo v Nikodémovom prípade, je ochotný stretnúť sa aj

s nami v najhlbšej noci, ktorú v živote prežívame. On prichádza, aby prežiaril túto noc a tmu. Aby sa nám pomaly začalo rozjasňovať.

Možno očakávaš, že jedno stretnutie s Ježišom zmení tvoj život a už nemusíš nič robiť. On však chce, aby si sním bol/a v každom čase, a tak ako Nikodém prichádzal/a k poznaniu, že Ježiš je to jediné, čo vo svojom živote potrebuješ.

O Nikodémovi sa dozvedáme z troch miest v Božom slove. V prvom prípade je to počiatkové stretnutie v noci, ďalej stretnutie, kedy je Ježiš odsúdený na smrť a Nikodém, ako člen veľrady, je v blízkosti celého pojednávania a snaží sa zvrátiť celú situáciu. A napokon, keď vydáva svedectvo o tom, že Ježiš je mu veľmi blízky. Deje sa to práve v momente, keď s Jozefom z Arimatie idú prosiť, aby mohli dôstojne pochovať jeho telo. U Nikodéma môžeme teda badať postupný proces obrátenia.

Ježiš je ten, ktorý sa túži stretnúť aj s tebou tak, ako sa túžil stretnúť s Nikodémom. Práve teraz, v tejto situácii, v ktorej sa nachádzaš. Možno nie je najprívetivejšia, ale on prichádza, aby zasvietil svojím svetlom; aby si mohol/mohla zažiť stretnutie, ktoré ti zmení život.

Michal Sopko, 5. ročník

NÁDEJ MOJHO ŽIVOTA RADOŠŤ MOJĀ

Až do hrobu si zostúpil, Nesmrteľný, a zničil si vládu pekla. Vstal si ako víťaz, Kriste Bože. Pozdravil si ženy: „Pokoľ vám!“ Apoštolom si mier daroval a mŕtvym vzkriesenie. (kondák nedeľe Paschy).

Kristus slávne vstáva z mŕtvych a vo svojom nekonečnom milosrdenstve prichádza k hrobu mojej bolesti a beznádeje. Prichádza práve ku mne ako k Jairovi, ktorému oznámia smrť jeho milovanej dcéry.

Pane môj, ako často vo svojom srdci cítim to, čo prežívali učeníci po tvojej smrti. Strach z budúcnosti ma neraz vovádza do minulosti poškvrnenej hriechom. Prečo sa bojím? Prečo mám strach, keď ty si Boh, ktorý je Láska?

Si predsa ten, ktorý miluje človeka do zbláznenia. Objímaš ma ako milujúci Otec márnотratného syna a podávaš mi ruku ako padlému Adamovi a Eve, aby si ma vyslobodil z otroctva môjho hriechu a beznádeje. Ako víťaz nad smrťou ma vtahuješ do svojej lásky a ubezpečuješ ma, že práve ja som tvojím milovaným synom.

V každej chvíli môjho života sa ma dotýkaš a objímaš moje trápenia slovami: „Dôveruj mi! Neboj sa, len ver! Práva láska sa totiž

prejavuje na kríži, nikdy neobchádza kríž ale bozkáva ho. Dôveruje mu, hľadá naň, rozjíma nad ním, lebo vie že v ňom je spása. Jedine v plnom objatí tajomstva kríža nastáva radosť a sláva vzkriesenia. Tam, kde je veľká láska, tam je ukryté aj tajomstvo mlčania. V každom trápení upriam svoj zrak aj na Presvätú Bohorodičku, moju a tvoju matku, ktorá nebeží k môjmu hrobu, lebo dôveruje môjmu prisľúbeniu, že tretieho dňa vstanem z mŕtvych.“

Pán môj a Boh môj, ďakujem ti za nádej, ktorá vychádza z tvojho vzkriesenia a naplňa moje srdce radosťou, že ty ma nikdy neopúšťaš. Ako hovorí žalmista: „I keby som mal ísť tmavou dolinou, nebudem sa báť zlého, lebo ty si so mnou.“ (Ž 23, 4)

Milan Sisak, 3. ročník

AFRICKÉ MISIE

v našom seminári

Chodte teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna, i Ducha Svätého. (Mt 28, 19).

Tieto slová Svätého písma charakterizujú Cirkev už od nepamäti. Sú hnacím motorom aj pre stovky misionárov dnešných čias. Jeden z takýchto misionárov zavítal v stredu 12.02.2014 do nášho seminára. Otec Tomasz Zieliński zo spoločnosti afrických misionárov ORM v Poľsku nám svedčil o svojom misijnom pobyte v Tanzánii. „Človek, ktorý sa chce stať misionárom, musí milovať ľudí“, to boli jedny z prvých slov otca Tomeka, ako sme ho počas jeho pobytu u nás volali. A ďalej dodal: „...to patrí k základnej výbave každého misionára.“

Mňa osobne veľmi oslovila charizma a ciele, ktoré si stanovili otcovia misionári. Patria medzi ne prvotná evanjelizácia Afriky, budovanie stabilného katolícke-

ho spoločenstva, práca s najbiednejšími a iné. Vždy som obdivoval ľudí, ktorí zanechali „všetko“ a vydali sa na miesta, ktoré ani zďaleka nie sú pohostinné a bezpečné. Sám seba som sa pýtal, čo je tým hnacím motorom, že človek je ochotný podstúpiť aj takéto rizi-

„Človek, ktorý sa chce stať misionárom, musí milovať ľudí, to patrí k základnej výbave každého misionára.“

ko? Dlho som na odpoveď nečakal. Otec Tomek to vysvetlil jednoducho, ak to človek raz zakúsi, stanú sa mu misie celoživotnou vášňou a vždy ho budú priťahovať. Samozrejme bez povolania to možné nie je. Na otázku, akí ľudia sú Afričania, otec Tomek s úsmevom odpovedal, že sú ne-

obyčajne jednoduchí a veľmi priateľskí. Vieru prežívajú radostne, tancom a spevom, čo sa odzrkadľuje aj na ich každodennom živote.

**Každú svätú omšu
prežívajú v maximálnej
sústredenosti
a dôkladne sa na ňu
pripravujú.**

Je však potrebné im radostnú zvesť podávať v ich materinskom jazyku, ktorým je svahilčina. „*Je to jednoduchý jazyk a nie je problém sa ho za krátky čas naučiť*“, hovorí otec Tomek. Každú svätú omšu prežívajú v maximálnej sústredenosti a dôkladne sa na ňu pripravujú. Dôvodom môže byť aj to, že kňazi k nim prichádzajú len raz za dva – tri mesiace pre rozsiahlosť misijného územia. „*Ludia sú neobyčajne smädni po Bohu a to ma naplňa úžasom*“, s radosťou na tvári dodáva otec Tomek. Reakcia na tieto slová bola zrejmá; na tvári nejedného z nás bolo badať akési nadšenie a zápal

pre misie. Atmosféru umocnili aj rôzne výrobky pochádzajúce od miestneho afrického obyvateľstva, ktoré nám otec Tomek priniesol na ukážku ako dôkaz zručnosti domá-cich. Obohatil nás aj fotoprezentáciou. Veľmi nás potešil darček pre náš seminár - malá africká drevená ručne vyrábaná soška Svätej rodiny. Záverom nášho stretnutia s otcom misionárom sa niesla myšlienka potreby misií nielen v Afrike, ale čoraz viac aj u nás doma, v našom prostredí. Nie každý sa však môže stať misionárom ako otec Tomek a odísť do vzdialených kútov našej planéty. Avšak každý jeden kresťan je povolaný k tomu, aby sa stal misionárom. Nie je totiž možné, aby človek, ktorému stretnutie sa s Kristom zmenilo život, nesvedčil o tom svojmu okoliu. Prajem sebe, ale aj vám, milí čitatelia, aby sme radostne svedčili o tom, aké „*veľké veci urobil s nami Pán a máme z toho radosť*“ (Ž 126, 3).

Peter Fučo, 5. ročník

CIRKEV

naša veľká rodina

Christos voskrese, kamaráti!

A sme tu opäť! Je tu Veľká noc a my sa opäť stretávame v našom časopise, v našej miništrantskej rubrike. O čom si budeme v tomto čísle rozprávať? Opäť by som vám chcel niekoho predstaviť! Viete koho? Určite budete prekvapení! Dnes vám predstavím našu rodinu! Nie, nie... Nie tú vašu, čo máte doma: mamku, ocka, súrodencov, starých rodičov. Chcem, aby ste spoznali inú rodinu, do ktorej patríte rovnako, ako do tej, ktorú máte doma a do ktorej patríme všetci spoločne. Už niečo tušíte? Kamaráti, tou našou rodinou je Cirkev.

Ale ako je to možné, že patríte do tejto rodiny? Už si to asi nepamätáte, ale keď ste boli pokrstení a myropomazaní, vtedy vás kňaz vzal do rúk a spolu s ním ste vstúpili do

chrámu. Vošli ste až do svätyne, kde teraz posluchujete. Týmto obradom vás kňaz voviedol do Cirkvi a tak ste sa stali súčasťou jednej veľkej rodiny.

Čo to znamená? Znamená to nielen to, že Pán

Boh je náš Otec, že sme jeho deti, ale že každý jeden človek, s ktorým sa stretávaš v chráme je tvojim duchovným súrodencom. Áno, aj tá stará babka, či ujo kurátor. Všetci sú súčasťou jednej rodiny. Ku všetkým sa máme správať, ako ku svojim bratom a sestrám, máme ich mať radi, pomáhať im!

Zdá sa Vám to super? No je to ešte lepšie. Čo povieť kamaráti na to, ak vám poviem, že vašim bratom je i váš pán farár a váš otec biskup. Bratov a sestry máte dokonca po celom Slovensku, po celej Európe, ba po celom svete. Dokonca vašim bratom je aj sám Svätý otec. No nie je to úžasne?! Do takejto úžasnej rodiny patríme! Všetci ľudia, ktorí sa rovnako kamarátia s našim najlepším Priateľom – Ježišom, a ktorí prijali krst rovnako ako my, sú našimi bratmi a sestrami.

Preto sa tešme z toho, kto sme, z akej rodiny pochádzame. Nikde, kde je Ježiš a ľudia okolo neho, nie sme sami. Majme radosť z toho, že Pán Ježiš práve preto zomrel na dreve kríža, aby sa táto rodina mohla zrodiť, aby ju oslobodil od hriechu a aby skrze priateľstvo s Ním sa mohli členmi tejto rodiny stať všetci ľudia sveta.

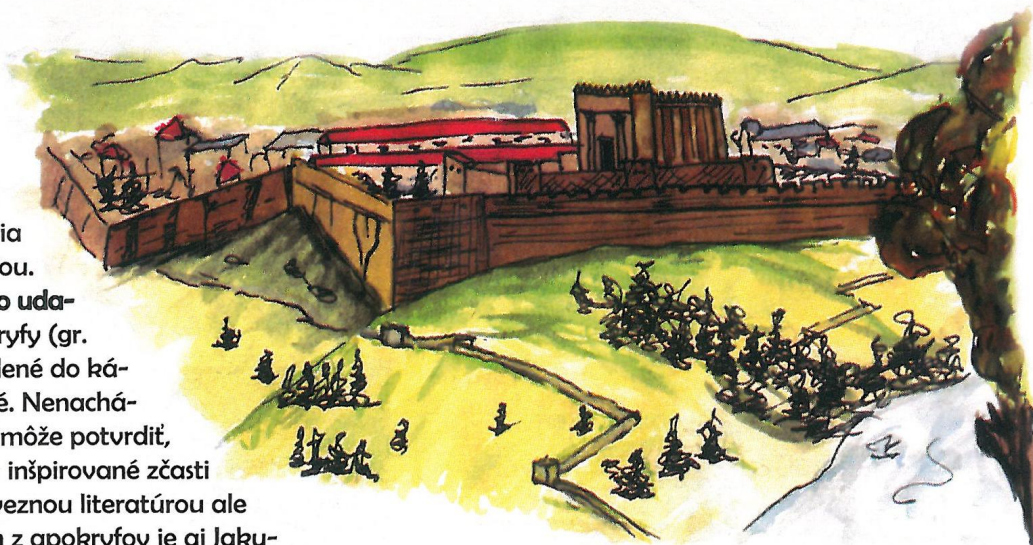
Preto ako miništranti robme svojej **RODINE** dobrú reklamu

Ján Fedorišin, 5. ročník

Jakubovo protoevanjelium

Ak si chceme priblížiť osud Nazaretskej rodiny, je potrebné začať od samotného začiatku - od počatia Presvätej Bohorodičky svätou Annou.

Ale odkiaľ sa dozvedáme o tejto udalosti? Existujú rôzne spisy tzv. apokryfy (gr. skrytý, utajený), ktoré nie sú zaradené do kánona Svätého Písma medzi ostatné. Nenachádzajú sa tam preto, lebo Cirkev nemôže potvrdiť, že sú úplne Bohom inšpirované. Sú inšpirované zčasti a preto nie sú pre kresťana ani záväznou literatúrou ale môžu byť len doplnujúcou. Jedným z apokryfov je aj Jakubovo protoevanjelium, ktoré vám chceme komiksovou formou priblížiť. Je to príbeh Joachima a Anny, rodičov Panny Márie. Začína sa vyčítkami Rubena jedného zo synov Izraela Joachimovi, ktorý prináša obetné dary Pánovi do chrámu.

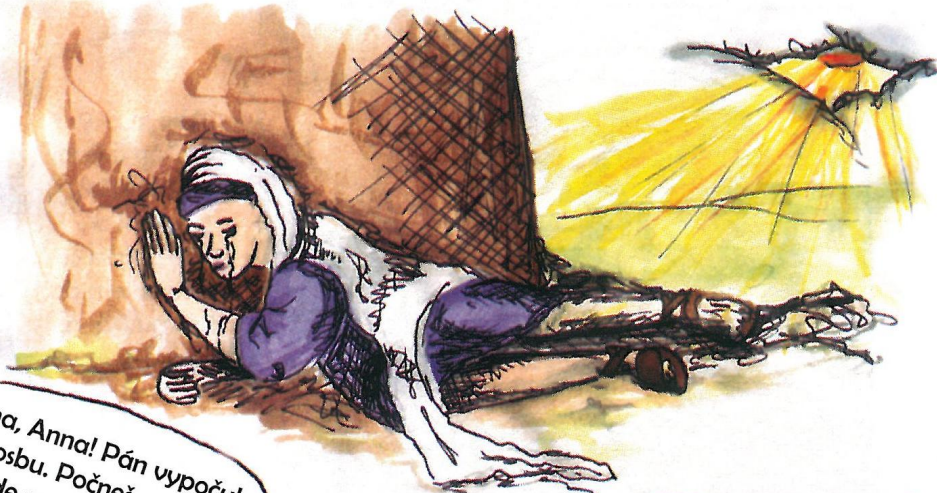
Nemáš právo ako prvý odovzdať svoje dary, pretože z teba nevzišlo Izraelu semeno.

40 dní a 40 nocí

Joachim zarmútený, že je naozaj jediným potomkom z 12 kmenov Izraela bez dieťaťa, odišiel bez vedomia svojej manželky do pustatiny. Anna Prežívala dvojitý smútok. Nevedela, kde zmizol jej muž a trápili ju aj narážky druhých na jej neplodnosť.

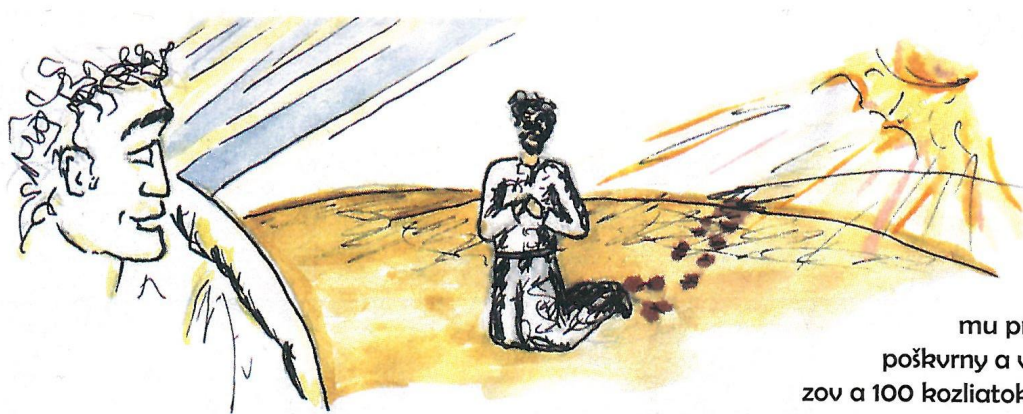

Anna, Anna! Pán vypočul tvoju prosbu. Počneš a porodíš dieťa a bude sa o ňom hovoriť po celom svete.

Hovorila si: „... Bože môj, kto je mi podobný? Ani táto voda nie je na tom ako ja, lebo aj ona ti rodí potomstvo. Bože môj, kto je mi podobný? Ani táto zem mi nie je podobná, i ona ti prináša vo svoj čas plody ...“

Tu pristúpil k nej Pánov anjel ...

Pánov anjel zostúpil aj k Joachimovi a tiež mu zvestoval, že Pán vypočul jeho prosbu. Aby sa vrátil domov, lebo jeho žena počne. Joachim sa vydal na cestu a povedal svojim pastierom, aby mu priviedli 10 baránkov pre Pána bez poškvny a vady, 12 nežných teliatok pre kňazov a 100 kozliatok pre všetok Boží ľud.

Anna nemohla uveriť vlastným očiam, keď uvidela Joachima v bráne, so slzami v očiach hodila sa mu okolo krku a vzdávala vďaky Bohu, za tolké požehnanie. Obaja si povedali zážitok s belostným anjelom. A naozaj, Anna počala a porodila dievčatko, o ktorom Pánov posol hovoril. A ako si zaumienili obaja rodičia, tak aj urobili.

... je to dievčatko ...

Až mala Mária tri roky, odovzdali ju Pánovi, nášmu Bohu, aby mu po celý život slúžila.

Ako je živý môj Pán a Boh, už neurobiš po zemi ani krok, pokiaľ ťa neprivediem do chrámu Pána.

Došli až k chrámu Pána, kde ju prijal kňaz, pobožkal ju a požehnal so slovami: „Pán vyzdvihol tvoje meno pre všetky pokolenia.“

Neinvestičný fond sv. Ján Krstiteľ, n. f.

Neinvestičný fond sv. Ján Krstiteľ bol zriadený v roku 2001 prešovským sídelným biskupom. Jeho účelom je podporovať vzdelávanie seminaristov, kňazov, biskupov, žiakov gréckokatolíckych cirkevných škôl i laikov a rozvíjať duchovné a kultúrne hodnoty Gréckokatolíckej cirkvi a tiež chrániť ľudské zdravie.

Nech dobrý Boh odmení požehnaním každého, kto prispeje na dobrý účel akýmkoľvek finančným darom.

Číslo účtu: 4008089095 / 7500

IBAN: SK18 7500 0000 0040 0808 9095

Adresa: sv. Ján Krstiteľ, n. f.

tel.: +421 051/75 673 80

fax: +421 051/75 673 77

e-mail: urvinitka@unipo.sk

IČO: 36167126

DIČ: 2021617664

SWIFT kód: CEKOSKBX

Správca fondu: Mgr. Jozef Urvinitka,
Sládkovičova 23, 080 01 Prešov

Navštívte naše web - stránky:
www.unipo.sk/pracoviska/gks
www.gojdic.sk

Z celého srdca ďakujeme všetkým dobrodincom, ktorí darovali svoje pros-triedky alebo poukázali 2% z dane pre Neinvestičný fond sv. Ján Krstiteľ. Nech Pán vo svojej štedrosti požehná vás i vašich blízkych za dobré dielo, ktoré ste týmto pre jeho Cirkev vykonali. Pán Boh zaplatí!

Redakcia

ZODPOVEDNÝ ZA VYDANIE:

ThDr. Miroslav Dancák, PhD.

ŠÉFREDAKTOR:

Ľuboš Pavlišinovič

GRAFICKÁ ÚPRAVA:

Jozef Petričko

REDAKTORI:

Michal Sopko, Ján Fedorišin, Lukáš Kovalik, Milan Sisák, Dominik Gro-moš, Matúš Marčák, Pavol Fečka-nin, Miroslav Hamarčák

JAZYKOVÁ KOREKTÚRA:

Mgr. Zuzana Belasová

FOTO:

Miroslav Dargaj, Peter Leško, Jozef Košč, Stanislav Bujda, Jozef Petričko

ADRESA REDAKCIE:

Sládkovičova 23, 080 01 Prešov
www.gojdic.sk, www.unipo.sk/pracoviska/gks

REDAKCIA SI VYHRADZUJE PRÁVO NA ÚPRA-VU ČLÁNKOV.

Vydané: apríl 2014, ročník XX., akade-mický rok, 2013/2014

Reklamy

LEKÁREŇ
sv. Kozmu a Damiána
HLAVNÁ 1, PREŠOV
oproti Hotelu Dukla
v budove arcibiskupského
úradu
051 / 756 26 27
lekaren@grkatpo.sk
OTVÁRACIE HODINY
Pondelok – Piatok
8.00 – 18.00 hod.

Nech sa všetko medzi vami deje v láske.
I. Kor 16, 14
KORAB.sk
aby boli jedno
Nové priateľstvá
Kresťanský obsah
Podpora a pomoc
nástenka skupiny fórum články linky udalosti

Postriženije a poddiakonát 19.3.2014